

ביצה פרק ראשון ביצה

דשמעה קליה ביממא. וזלילה משמעין קולס למרחוק יותר מניזוס ולא נקט זלילה משום דשמעישו זיוס: **כי לא ברק אימר מאתמול הואי**. וז"ת והא זילה דבר שיש לו מתירין ^(א) א"כ ספקא לחומרא וי"ל דשאי הכא משום דגס

כי ספנה מרענא שכיח דיולדת זיוס יוסר מזלילה: **לומך** דך שיעורו של זה לא שיעורו של זה. פירש רש"י דאי לא כתב שאור הייתי אומר דיו זלזא מן הדין להיות כדון ודוקא בככותבת וז"ת מנלן דשיעור חמץ בככותבת אימא זלילה או כשיעור אחר ופ"ה דהלכתא גמירי לה דהוי ככותבת ולא נהירא דל"כ קרא למה לי ע"כ נראה פירוש ^(ב) (אחר) הואיל וידענא דשיעורו של זה לא כשיעורו של זה נוקים ליה שיעורו כדאשכחנא צעלמא גזי יוס כפור (יומא דף עט. ושם) דהוי בככותבת ^(ג):

דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ וכו' ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה. ואם תאמר למה ליה לריסמא דלעיל הא ידענא שפיר [דחמץ] זכית מהכא וי"ל שלא טענה לומר הואיל ומללן הכתוב זשני לאוין ולא יראה לך ^(ד) (שאר) ולא יראה לך (חמץ) ודאי אין שיעורן שזה דזה בככותבת וזה זכית קמ"ל להריכמות למה ליה דר' זירא וי"ל לא הייתי משים כרת אלס בחמץ דכתיב זיה כרת:

צעפר

לענין ביעור בית שמאי סברי לא ילפינן ביעור מאכילה ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה אתמר נמי א"ר יוסי בר חנינא מחלוקת לענין ביעור אבל לענין אכילה דברי הכל זה וזה בכזית תניא נמי הכי וז"ל יראה לך ^(א) (שאור) ולא יראה לך ^(ב) (חמץ) זהו מחלוקת שבין בית שמאי וב"ה שאורים שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה אומרים זה וזה בכזית: השוחט ריעבד הוא אמר רבה הכי קאמר השוחט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אומרים לו שחוט מקודם ואח"כ חפור וכסה. ובית הלל אומרים לא ישחוט כו'. ואסקנא דכ"ע אית להו דר' זירא דאמר בשחיטת חולין, השוחט צריך שיתן בעפר למעלה, ויכסהו בעפר למעלה, ובהו פליגי, רובו סבר אי איכא עפר מוכן משחוט ולא למטה לשחוט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אית לך דרבי זירא והכא בהא קא מפלגינן רבה סבר אי איכא עפר למטה אית אי לא לא חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט ולדידי ^(א) (אדרבה) הא עדיפא דאי לא שרית ליה אתי לאמנועי משמחת יום טוב: ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה: אמר רבי זירא אמר רב חייה בר אשי אמר רב

צעפר

לענין ביעור בית שמאי סברי לא ילפינן ביעור מאכילה ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה אתמר נמי א"ר יוסי בר חנינא מחלוקת לענין ביעור אבל לענין אכילה דברי הכל זה וזה בכזית תניא נמי הכי וז"ל יראה לך ^(א) (שאור) ולא יראה לך ^(ב) (חמץ) זהו מחלוקת שבין בית שמאי וב"ה שאורים שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה אומרים זה וזה בכזית: השוחט ריעבד הוא אמר רבה הכי קאמר השוחט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אומרים לו שחוט מקודם ואח"כ חפור וכסה. ובית הלל אומרים לא ישחוט כו'. ואסקנא דכ"ע אית להו דר' זירא דאמר בשחיטת חולין, השוחט צריך שיתן בעפר למעלה, ויכסהו בעפר למעלה, ובהו פליגי, רובו סבר אי איכא עפר מוכן משחוט ולא למטה לשחוט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אית לך דרבי זירא והכא בהא קא מפלגינן רבה סבר אי איכא עפר למטה אית אי לא לא חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט ולדידי ^(א) (אדרבה) הא עדיפא דאי לא שרית ליה אתי לאמנועי משמחת יום טוב: ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה: אמר רבי זירא אמר רב חייה בר אשי אמר רב

צעפר

יעשה אם ישחוט אם לאו הואיל ואין לו עפר תיחוח ז"ש אומרים כו': רב יוסף אמר כו'. ולקמיה מפרש צמאי קמפלגי רבה ורב יוסף אליבא דז"ש: **צעפר**. משמע שהוא נצלל וטמון צעפר קודם הכסוי: **וכסו עפר**. הוי משמע דלא קפיד אלס אכסוי: **איש לן דר' זירא**. וצענין עפר למטה והכי קאמר רבה אם יכולין לומר לו שחוט מיד שיש לו כבר עפר למטה שריין ליה אלס אם אנו זריקין לומר לו חפור תחלה לא נתייר לו: **דלמא**. לאחר חפירה ממליך ולא שחיט נמצא שחופר זחנס: **הא עדיפא**. דלא תגזור הכי: **והא קא עזיד כשיסה**. לרב יהודה פריך דלמר והוא שיש לו דקר נעוץ אלמא דטעמא דמתניתין לאו משום דלתי דלתי עשה דוכסוהו צעפר דתי את לא תעשה כל מלאכה אלס משום דכבר חפור ועומד הוא והא קא עזיד כשיסה שעדיין רגזים מדזבקים הם ואינן ראויין לכסוי אלס אם כן כותשין וכותש תולדה דעוין הוא^(א) ומלאכה היא: והא

דשמעה קליה ביממא. שהקול אינו נשמע זיוס כזלילה: **עודא**. דדקק מעי"ט ולא מלא והשכים ומלא ולא היה תרנגול זכר עד ששים זכרים וסמך רב מרי על התרנגול והתיר את הביצה: **מזבא**. גשר: **מירלא**. חזל קשור זכאשי שתי יתדות אחת תקועה בשפת הנהר מזה ואחת תקועה בשפת הנהר מזה ועץ קצר מוטל לרוכב הנהר ועוצרין בו דדוקק על ידי שאוחזין בחבל ועוצרין: **צמאי אוקימסא**. לרדכי יוסי ז"ר שאול: **אימא מחסמול הואי**. דכיון דרובא ביממא לדין אי לא דקק תלינן ביממא: **דרדכי יוחנן לא שחיא**. הלכך גדליכא זכר כיון דקיס לן דלינה יולדת זלילה תלינן כרדי יוחנן אלס דקספנא מרענא לילד זלילה שכיח ואמר רבי יוסי בן שאול אמר רב יהאי תומא שחיקא סכנתא לגלוייא: **בית שמאי אומרים שאור בכזית:** ^(א) מאי טעמייהו דב"ש א"כ לכתוב רחמנא חמץ ולא בעי שאור ואנא אמינא ומה חמץ שאין חמוצו קשה בכזית שאור שחמוצו קשה לא כל שכן שאור דכתב רחמנא למה לי לומר לך שיעורו של זה לא כשיעורו של זה ובית הלל צריכי דאי כתב רחמנא שאור הוה אמינא משום דחמוצו קשה אבל חמץ דאין חמוצו קשה אימא לא צריכא ואי כתב רחמנא חמץ משום דראוי לאכילה אבל שאור שאין ראוי לאכילה אימא לא צריכא ובית שמאי לית להו דרבי זירא דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי

צעפר

לענין ביעור בית שמאי סברי לא ילפינן ביעור מאכילה ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה אתמר נמי א"ר יוסי בר חנינא מחלוקת לענין ביעור אבל לענין אכילה דברי הכל זה וזה בכזית תניא נמי הכי וז"ל יראה לך ^(א) (שאור) ולא יראה לך ^(ב) (חמץ) זהו מחלוקת שבין בית שמאי וב"ה שאורים שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה אומרים זה וזה בכזית: השוחט ריעבד הוא אמר רבה הכי קאמר השוחט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אומרים לו שחוט מקודם ואח"כ חפור וכסה. ובית הלל אומרים לא ישחוט כו'. ואסקנא דכ"ע אית להו דר' זירא דאמר בשחיטת חולין, השוחט צריך שיתן בעפר למעלה, ויכסהו בעפר למעלה, ובהו פליגי, רובו סבר אי איכא עפר מוכן משחוט ולא למטה לשחוט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אית לך דרבי זירא והכא בהא קא מפלגינן רבה סבר אי איכא עפר למטה אית אי לא לא חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט ולדידי ^(א) (אדרבה) הא עדיפא דאי לא שרית ליה אתי לאמנועי משמחת יום טוב: ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה: אמר רבי זירא אמר רב חייה בר אשי אמר רב

צעפר

יעשה אם ישחוט אם לאו הואיל ואין לו עפר תיחוח ז"ש אומרים כו': רב יוסף אמר כו'. ולקמיה מפרש צמאי קמפלגי רבה ורב יוסף אליבא דז"ש: **צעפר**. משמע שהוא נצלל וטמון צעפר קודם הכסוי: **וכסו עפר**. הוי משמע דלא קפיד אלס אכסוי: **איש לן דר' זירא**. וצענין עפר למטה והכי קאמר רבה אם יכולין לומר לו שחוט מיד שיש לו כבר עפר למטה שריין ליה אלס אם אנו זריקין לומר לו חפור תחלה לא נתייר לו: **דלמא**. לאחר חפירה ממליך ולא שחיט נמצא שחופר זחנס: **הא עדיפא**. דלא תגזור הכי: **והא קא עזיד כשיסה**. לרב יהודה פריך דלמר והוא שיש לו דקר נעוץ אלמא דטעמא דמתניתין לאו משום דלתי דלתי עשה דוכסוהו צעפר דתי את לא תעשה כל מלאכה אלס משום דכבר חפור ועומד הוא והא קא עזיד כשיסה שעדיין רגזים מדזבקים הם ואינן ראויין לכסוי אלס אם כן כותשין וכותש תולדה דעוין הוא^(א) ומלאכה היא: והא

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

צעפר

(א) [יומא עט:]: (ב) [י"ל ממך]. (ג) [י"ל שאור]. (ד) [חולין ל"א]. (ה) [פג: ע"ש]. (ו) [ש"ל מ"ז]. (ז) [אופה ה:]. (ח) [שבת ע"ג]. (ט) [י"ל רלשון]. (י) [ועי מוסף יומא עט: ד"ה לומר]. (יא) [י"ל ממך]. (יב) [י"ל שאור].

תורה אור השלם

- מצות האכל את שבעת הקמים ולא ירָאָה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גְבֻלְךָ;
- ואיש איש מבני ישראל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יָצוּר צִד וְדָחַק או עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאֶשְׁרֵי אֶת דָּמּוֹ וּבָסָדוֹ בַּעֲפָר;

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי לא יראו ממין הוא אם כן:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שיעורו של זה ב"ה דלא תיבאר יודו ונעין זה כ' רש"י צ"מ דף ל"ג ע"א ד"ה לומר לך:

מוסף רש"י

שיעורו של זה לא כשיעורו של זה. על כרחך דחמץ נפיש ממיחא ולהכי כתב שאור. דאי לא כתיב וגמר חמץ הוי חממה דיו זלזא מן הדין להיות כדון ולא מתייבד עליה אלס צעעורא רבה. להכי כתיב רפתנא למיחיה אמיחא. דלילי כפחות ממיחא לכת למיחיה, דלא תהא רחיה תמורה מחילה. דסתם חילה כמיחיה. על כרחך התמור זכיות והקל זימור ממיחא (יומא עט:). ובית הלל צריכי. דמד ממתיבא לא יליך (פסחים ה). אבל שאור שאין ראוי לאכילה. דלא אמי למיחיה (שם ב:). צריך שיתן עפר למטה. עפר מיחוח ולא על קרקע קשה (חולין פג:). דלס הקרקע קשה לא מקרי עפר (שם ג:). עפר לא נאמר אלא בעפר. עפר משמע דלא זעי עפר אלס בכסוי, צעפר משמע מילי עטוף צעפר מיחוח (שם פג:). משמע מילי עטוף צעפר (שם ל:).

מוסף תוספות

- דכתיב [ויקרא כג, טז] והגפש אשר לא תעונה דבעינן כותבת הגסה דבהכי מייחבא דעתי דאיניש. מ"פ.

במכתש. ואמר רב בעפר תיחוח, כלומר עפר מת שאינו מכתש. והא עבדי גומא, כלומר משיתלוש הדרק נעשית גומא. ופרקינן מתני' כר' אבא דאמר בחגיגה פרק ראשון החופר גומא ואין צריך אלא לעפרה פטור עליה.